

I området Fyrklövern kommer 16 byggherrar att bygga runt 1 500 bostäder. Illustrationen för Fyrklövern har illustrerats av Kristoff Laufersweiler på Sweco.

Framtidens stad byggs i Väsby

Utvecklingen av området Fyrklövern utmanar vårt sätt att se på stadsbyggnad. Genom att involvera medborgarna och arbeta med en expertjury går Upplands Väsby i täten för morgondagens stadsutveckling.

TEXT: ELLINOR SKAGEGÅRD BILD: KRISTOFF LAUFERSWEILER, UTOPIA

Klimatsamordnare Andrea Rishaug.

Klimatavtal Väsby

2013 utsågs Upplands Väsby till årets miljökommun i Sverige. Kommunen jobbar brett med miljön och genom Klimatavtal Väsby är kommunens företag med och bidrar till en bättre miljö.

TEXT: JOHAN LINDBERG
BILD: FRIDA KLANG

Klimatavtal Väsby startades 2009 som ett sätt att inspirera näringslivet i sitt miljöarbete och få fler av kommunens företag att jobba aktivt med sin miljöpåverkan.

– Vi jobbar mycket med miljöfrågor i kommunen, men man inser snabbt att vi inte kan göra allt utan vi ville uppmantra det lokala näringslivet att jobba med de här frågorna också, säger Andrea Rishaug, energi- och klimatsamordnare.

Totalt har ett femtiotal företag skrivit under Klimatavtal Väsby och kartlagt sin energianvändning. Utifrån kartläggningen har företagen upprättat individuella åtgärdsplaner som följs upp årligen. Några exempel på åtgärder som företagen i Upplands Väsby gjort är klimatkompensering av flygresor, byte från elpanna till bergvärmepump, tilläggsisolering av tak och byte till LED-belysning.

– Nu håller vi på att ta fram ett klimatboksut över företagets satsningar för att sammanfatta det goda resultatet. Framöver ska vi utveckla Klimatavtal Väsby till ett bredare hållbarhetsperspektiv med mer än energianvändning och hjälpa företagen ta nästa steg i miljöarbetet, säger Andrea Rishaug.

“Själv har jag aldrig varit med om den här typen av arbetssätt tidigare och tycker att det har fungerat jättebra. Många har tittat på vårt arbete med stor nyfikenhet och jag tror absolut att andra kan komma att följa i våra fotspår”

EMMA JONSTEG, VD UTOPIA ARKITEKTER

Redan 2005 gjordes en ny vision för Upplands Väsby kommun. Inom 20 år skulle Väsby gå från förort till modern småstad och från ungefär 40 000 till 60 000 invånare. En av de viktigaste frågorna var förstås tillgången till bostäder och var dessa skulle byggas. Det stora och centrala området Fyrklövern blev den perfekta platsen för Väsbyns utvidgning.

– Här ville vi både bygga nytt och förtäta men också rusta upp existerande byggnader och lokaler till modern standard. Det är det största stadsbyggnadsprojektet i Väsby på 30 år, säger projektansvarige Alarik von Hofsten.

1 700 bostäder är det politiska målet, men eftersom efterfrågan främst gäller mindre bostäder tror Alarik von Hofsten att det kommer att röra sig om ännu fler, upp emot 2 000. Arbetet med Fyrklövern är unikt på flera sätt. Som inledning valde kommunen ett helt nytt system, Väsby Labs där de i stället för att arbeta med klara planer eller skisser började med ett blankt papper och samlade in idéer, bland annat från allmänheten. Projektet pågick mellan 2010 och 2013 och prisades för sitt nyskapande.

– Det fortsatta arbetet går ut på att byggherrarna fått en lista över de 54 bästa idéerna som kommit in. Ju fler de kan genomföra, desto lägre pris får de på marknaden, säger Alarik von Hofsten.

Idéerna gällde allt ifrån arkitekturen till annorlunda sätt att samverka med hyresgäster, sätt att öka trivselen och attraktiviteten samt idéer om minskad energiförbrukning. För att byggherrarnas förslag på genomförande skulle kunna bedömas så bra som möjligt tillsattes en jury med sju namnkunniga personer inom arkitekt- och byggnadsbranschen.

– Vi har arbetat utifrån ett tydligt system med ett antal punkter som byggherrarna skulle nå upp till. De kunde komma upp i

brons, silver eller guld och ju högre de placerades desto lägre markpris fick de, berättar jurymedlemmen Emma Jonsteg, vd på Utopia Arkitekter.

SAMARBETE ISTÄLLET FÖR TÄVLING

Arbetsättet är helt unikt och har rönt stor uppmärksamhet. Traditionellt sett brukar upphandlingar fungera precis tvärtom, där byggherrarna tävlar mot varandra och trissar upp priserna med resultatet att det inte finns särskilt mycket pengar kvar till att göra något annat än det mest traditionella. Med Upplands Väsby kommuns system vinner alla, både byggherrar och medborgare. 16 olika byggherrar kommer nu att bygga runt 1 500 bostäder i en första etapp. Därtill kommer en ny park, nya serviceinrättningar, caféer och promenadstråk.

– Systemet gör att byggherrarna får fördelar av att ha hög kvalitet. Själv har jag aldrig varit med om den här typen av arbetssätt tidigare och tycker att det har fungerat jättebra. Många har tittat på vårt arbete med stor nyfikenhet och jag tror absolut att andra kan komma att följa i våra fotspår, säger Emma Jonsteg. ♦

FYRKLÖVERN

Ambitionen med Fyrklövern är att skapa boende för alla med en mångfald av byggherrar som alla har sina idéer om hur området ska utvecklas.

Mycket av det som skapas kommer alla att ha glädje av, inte bara de som bor i de nya husen. Det blir bland annat en ny fräsch park, nya trygga promenadstråk och nya serviceinrättningar såsom caféer och småbutiker.